

Ο Περικλῆς Θεοχάρης.

ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 29ΗΣ ΜΑΪΟΥ 2001

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΟΝΟΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ
ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗ ΘΕΟΧΑΡΗ

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΣΚΑΛΚΕΑ

Κύριε Ύπουργε Έθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων,
Κύριε Πρώην Πρωθυπουργέ,
Κύριε Πρόεδρε τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν,
Κύριοι Πρυτάνεις,
Κυρία καὶ Κύριοι συνάδελφοι,
Κυρίες καὶ Κύριοι,
Ἐρίτιμες Κυρίες Μαρία καὶ Τζένη Θεοχάρη,

Μὲ εὐλογία συγκίνηση ἀνέρχομαι στὸ βῆμα γιὰ νὰ ἀποτίσω φόρο τιμῆς ἐκ μέ-
ρους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν στὴ μνήμη ἐνὸς ἐκ τῶν ἐπιλέκτων μελῶν της, τοῦ
Ἀκαδημαϊκοῦ Περικλῆ Θεοχάρη.

Ἡ ἐκδήλωση σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης σὲ μεγάλους ἀπόντες, οἱ ὅποιοι
ἀνάλωσαν τὴ ζωὴ τους, ἀγωνιζόμενοι γιὰ τὰ ἰδανικὰ τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἐπιστή-
μης, τιμοῦν ἐμᾶς τοὺς ἐπιζῶντες καὶ ἀποτελοῦν προτροπὴ καὶ παράδειγμα πρὸς μί-
μηση γιὰ τοὺς ἐπιγενομένους.

Ὁ Περικλῆς Θεοχάρης γεννήθηκε στὴν Ἀθήνα στίς 24 Σεπτεμβρίου τοῦ 1921.
Ἦταν γιὸς τοῦ Στρατηγοῦ Σταύρου Θεοχάρη, ἱστορικῆς οἰκογενείας τῶν Πα-
τρῶν. Ὁ προπάππος του, Σωτηράκης Θεοχαρόπουλος, συμπεριλαμβάνεται στὴν
ὁμάδα τῶν Προεστῶν ποὺ ἔλαβαν μέρος στὴ μυστικὴ συνέλευση τῆς Βοστίτσας,
στίς 26 Ἰανουαρίου τοῦ 1821 καὶ ὑψωσαν μὲ τὸν Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανό, τὸ λά-

βαρο τῆς Ἐπαναστάσεως στὴν Ἀγία Λαύρα. Ὁ Δῆμος Πατραίων τοὺς ἐτίμησε μὲ τὴν ἀνέγερση μνημείου.

Θέλοντας ὁ Περικλῆς νὰ συνεχίσει τὴν οἰκογενειακὴ παράδοση, εἰσῆλθε στὴν Στρατιωτικὴ Σχολὴ τῶν Εὐελπίδων τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1938. Ὁ Ἑλληνο-ιταλικὸς πόλεμος τοῦ 1940 τὸν βρίσκει εὐελπι. Ὁρκίζεται ἀνθυπολοχαγὸς σὲ ἡλικία 19 ἐτῶν καὶ ἀγωνίζεται μὲ ἥρωισμό μέχρι αὐτοθυσίας ἐπὶ 6 μῆνες στὰ βόρειο-ηπειρωτικὰ βουνά. Ἡ πατρίδα γιὰ τὴ μεγάλη προσφορά του τὸν τιμᾷ μὲ τὴν ἀπονομὴ παρασῆμων ὅπως τοῦ «Χρυσοῦ Ἀριστείου Ἀνδρείας», τοῦ «Ἀργυροῦ Σταυροῦ μετὰ ξιφῶν τοῦ Γεωργίου Α΄», τοῦ «Πολεμικοῦ Σταυροῦ», τοῦ «Μεταλλίου ἐξαιρέτων πράξεων» καὶ τοῦ «Μεταλλίου τοῦ Ἑλληνο-ιταλικοῦ πολέμου».

Ἡ λατρεία του ὅμως γιὰ τὴν ἐπιστήμη ὑπερισχύει τῆς οἰκογενειακῆς παραδόσεως καὶ τὸν ὀδηγεῖ στὸ Ἐθνικὸ Μετσόβιο Πολυτεχνεῖο. Βραβευμένος κατ' ἐπανάληψη κατὰ τὴν διάρκειά τῶν σπουδῶν του, ἀποφοιτᾷ τὸ 1948 μὲ δύο πτυχία: τοῦ μηχανολόγου μηχανικοῦ καὶ τοῦ ἠλεκτρολόγου μηχανικοῦ μὲ τὸν βαθμὸ «ἄριστα», πρῶτος μεταξὺ τῶν ἀποφοίτων ὅλων τῶν σχολῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου. Μὲ ὑποτροφίες μεταβαίνει γιὰ μεταπτυχιακὲς σπουδὲς στὶς Βρυξέλλες καὶ στὸ Παρίσι, ὅπου ἀνακηρύσσεται διδάκτωρ καὶ τῶν δύο Πανεπιστημίων μὲ τὴν ὑψίστη διάκριση. Συνεχίζει τίς σπουδὲς του ὡς ἐρευνητής, μέχρι τὸ 1960 στὸ Massachusetts Institute of Technology καὶ στὸ Illinois Institute of Technology.

Τὸ 1960 ἐκλέγεται Καθηγητῆς-Διευθυντῆς τοῦ «Ἐργαστηρίου ἀντοχῆς ὑλικῶν» τὸ ὁποῖο ἐξελίσσεται σ' ἓνα ἐκ τῶν καλυτέρων διεθνῶς καὶ τὸ 1968 Τακτικὸς Καθηγητῆς τῆς Θεωρητικῆς καὶ Ἐφηρμοσμένης Μηχανικῆς τοῦ ΕΜΠ.

Ἐκλέγεται δύο φορές Πρύτανης, τὸ 1974 καὶ τὸ 1979. Τὸ 1973 σὲ ἡλικία 52 ἐτῶν, ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν τὸν περιλαμβάνει στοὺς κόλπους τῆς λόγῳ τῆς ἐξέχουσας ἐπιστημονικῆς του ἀποδόσεως καὶ τοῦ ὑψηλοῦ ἥθους του.

Τὸ 1974 ὑπηρετεῖ ὡς Ὑφυπουργὸς Παιδείας στὴν Κυβέρνηση Ἑθνικῆς Ἐνότητος τοῦ Κωνσταντίνου Καραμανλῆ.

Τὸ 1982 ἐκλέγεται Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας καὶ τὸ 1990 Γενικός τῆς Γραμματέας.

Θὰ παραμείνει ἄσβεστη στὴ μνήμη μου ἡ πρώτη γνωριμία μας τὸ 1973 ὅταν ἡ Ἱατρικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μὲ ἐξέλεξε ἀντικαταστάτῃ τοῦ ἀποθανόντος σεβαστοῦ διακεκριμένου Καθηγητοῦ Βασιλείου Μαλάμου στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἐμπειρικοῦ Ἰδρύματος, στὸ ὁποῖο ὁ Περικλῆς Θεοχάρης ἐκπροσώπουσε τὸ Ἐθνικὸ Μετσόβιο Πολυτεχνεῖο.

Δυναμικός, γοργὸς στὴ σκέψη, σοβαρὸς γνώστης καὶ τῆς τελευταίας λεπτομέρειας στὰ ὑπὸ συζήτηση θέματα καὶ ἀποφασιστικός, ἔχαιρε μεγάλῃς ἐκτιμήσεως

μεταξύ όλων των μελών του Συμβουλίου και επέβαλλε κατά κανόνα τις απόψεις του.

Δέν ἄργησα νά ἀντιληφθῶ ὅτι βρισκόμουν μπροστά σέ μιὰ ἐξέχουσα προσωπικότητα, ἡ ὁποία μοῦ προκαλοῦσε βαθειά ἐκτίμηση καί θαυμασμό. Δέν μπορῶ νά ὑποστηρίξω ὅμως ὅτι ὁ ἀείμνηστος προκαλοῦσε ἡ ἐπέτρεπε ἰδιαιτέρη ἀγάπη ἢ φιλία.

Τὸ αὐστηρὸ ὕφος τοῦ πρώην στρατιωτικοῦ καί τὸ βλοσυρὸ ἐσωστρεφές, θὰ ἔλεγα, βλέμμα τοῦ ἐρευνητοῦ, ἀπεμάκρυναν. Ἐπρεπε νά περάσουν πολλὰ χρόνια, ἕως τὸ 1989, ὅταν εἰσῆλθα ἐγὼ στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, γιὰ νά δημιουργήσουμε σχέσεις, καί νά ἀντιληφθῶ ὅτι πίσω ἀπὸ τὴν ψυχρὴ ἔκφρασή του κρυβόταν εὐαίσθητη καρδιά μεγάλου παιδιοῦ, γεμάτη καλοσύνη καί ἀγάπη. Τότε ἡ σχέση μας μετουσιώθηκε σὲ ἀγνή φιλία ἡ ὁποία διήρκεσε μέχρι τὴν τελευταία του πνοή καί τὴν ὁποία θὰ διατηρῶ ἀκοίμητη, ὅσο θὰ βρισκομαι ἀκόμη στὴ ζωή.

Ἡ προσωπικότητα τοῦ Θεοχάρη ἦταν πολὺπλευρη καί ἡ μόρφωσή του πέραν τῆς ἐπιστήμης του, ἐκτεινόταν σὲ πολλὰ πεδία.

Ἡ ἱστορικὴ προσωπικότητα ποὺ ἐθαύμαζε καί ἐλάτρευε ἦταν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος. Πιστεύω ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχει συγγραφὴ στὴ σχετικὴ βιβλιογραφία ποὺ νά διέφυγε ἀπὸ τὴ μελέτη του.

Ἡ λατρεία του πρὸς τὰ Ἐθνικὰ ἰδεώδη ὑπερέβαινε κάθε ὄριο. Ἐπισκεπτόμενοι τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο στὴν Κωνσταντινούπολη, προσήλθαμε γιὰ προσκύνημα στὴν Ἀγία Σοφία. Ὁ Περικλῆς ἀτενίζοντας τὸν Ναὸ ἐκλαίγε καί ἔλεγε μὲ τὴ στεντορεία φωνή του «Ἡ Πόλη πάλι δική μας θὰ γίνει». Σκεπτόμουν πόσο ἡ ἐθνικὴ συγκίνηση μπορεῖ νά ὑπερνικήσει τὴ λογικὴ, ἀκόμη κι ἐνός, τόσον σῶφρονος ἀνδρός.

Ἰδιαιτέρη ἀπασχόλησή του ἦταν ἡ Λογοτεχνία καί ἡ Ἀρχαιολογία. Πλούσιες λογοτεχνικὲς καί ἀρχαιολογικὲς βιβλιοθήκες ὅπως ἡ δική του, μόνον μεγάλοι Λογοτέχνες ἢ Ἀρχαιολόγοι μποροῦν νά διαθέτουν.

Μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον παρακολουθοῦσε τὶς ἀνασκαφές στὴ Μακεδονία, ἐπισκεπτόμενος συχνὰ τοὺς ἀνασκαπτομένους χώρους.

Ἐκεῖ ὅμως ποὺ ἀσχολήθηκε ἐπιστημονικὰ καί ἐπίμονα ἦταν τὰ πυραμιδοειδῆ κτίσματα τῆς Πελοποννήσου στὴν περιοχὴ τοῦ Ἄργους. Μὲ τὴ μέθοδο τῆς θερμωφωταυγείας, ὅπως ἀνακοίνωσε στὴν Ἀκαδημία τὸ 1995, ἀπέδειξε ὅτι ἀνάγονται στοὺς προϊστορικοὺς χρόνους καί ὄχι στοὺς Κλασικοὺς ἢ Ἑλληνιστικοὺς, ὅπως μέχρι τότε πιστευόταν.

Προσκεκλημένοι στὴ Συρία μὲ ἄλλους ἐπιστήμονες γιὰ ἐπιστημονικὸ συμπόσιο καί ἐπισκεπτόμενοι ἀρχαιολογικοὺς χώρους, μείναμε ὅλοι ἐκπληκτοί ὅταν ἀκούσαμε τὸν Περικλῆ Θεοχάρη νά διακόπτει συχνὰ τὸν Σύριο Ἀρχαιολόγο συνοδὸ μας γιὰ νά τοῦ ἐπισημάνει ἀνακρίβειες κατὰ τὴν παρουσίαση μνημείων, τὶς ὁποῖες ἐκεῖνος παρὰδεχόταν καί ἐπανόρθωνε.

Δὲν ἦταν ὅμως γνώστης ὁ Θεοχάρης μόνον τῆς Ἀρχαιολογίας τῶν Κλασικῶν, τῶν Ἑλληνιστικῶν καὶ τῶν Ρωμαϊκῶν χρόνων, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀπὼ Ἀνατολῆς.

Ὅταν ἡ Κυβέρνηση τὸ 1979 ἀποφάσισε, μετὰ ἀπὸ πολλὰς ἀντιδράσεις, νὰ ἀποστείλει γλυπτὰ γιὰ νὰ ἐκτεθοῦν στὸ Metropolitan Μουσεῖο τῆς Ν. Ὑόρκης, ὁ Περικλῆς Θεοχάρης ἀνέλαβε νὰ μελετήσῃ πειραματικὰ στὸ ἐργαστήριό του «τῆς ἀντοχῆς ὑλικῶν» τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου, τοὺς κινδύνους ποὺ θὰ μπορούσαν τυχὸν νὰ προκύψουν. Ἀπέδειξε ὅτι οἱ δονήσεις τῶν ἀεροπλάνων ἐπηρεάζουν τὸ Πεντελικὸ μάρμαρο, τὸ ὁποῖο εἶναι «ζωντανὸ» καὶ ὑπέδειξε τὶς ἀναγκαῖες προφυλάξεις μὲ τὶς ὁποῖες θὰ μπορούσαν νὰ μεταφερθοῦν ἀκινδύνως.

Ἰδιαίτερη λατρεία του ἦταν ἡ κλασικὴ μουσικὴ, τὴν ὁποία ἀπολάμβανε ἐπὶ ὥρες ὅταν οἱ ἐρευνητικὲς του ὑποχρεώσεις τὸ ἐπέτρεπαν. Περισσότεροι ἀπὸ χίλιους δίσκοι περιλαμβάνονται στὴ συλλογὴ του. Ἀρκοῦσε νὰ ἀκούσῃ τὶς πρῶτες νότες μιᾶς παρτιτούρας γιὰ νὰ ἀντιληφθεῖ ποιὸς ἦταν ὁ συνθέτης.

Ἰδανικὸ τῆς ζωῆς του ὅμως, παράλληλα μὲ τὴν ἔρευνα, ἦταν ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, τοὺς ὑψηλοὺς σκοποὺς τῆς ὁποίας εἶχε βαθιὰ ἐνστερνιστεῖ.

Ὡς Γενικὸς Γραμματέας συνέχισε τὸ λαμπρὸ ἔργο τοῦ προκατόχου του, σεβαστοῦ συναδέλφου Μενελάου Παλλαντίου. Συγκλονιζόταν ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία νὰ ἀναδιοργανώσῃ τὸ Ἰδρυμα ἐκ βάθρων. Κι ὅταν ἐγγενεῖς συνθῆκες δὲν τοῦ τὸ ἐπέτρεπαν, ἐνιωθε δυστυχία, οὐδέποτε ὅμως ἀπογοήτευση, γιατί πίστευε πὼς ἓνας μαχητὴς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπογοητευεῖται.

Παρά τὶς δυσχέρειες ὅμως, πολλὰ κατόρθωσε καὶ πολλὰ προσέφερε: Ἀναζωογόνησε τὶς Διοικητικὰς Ὑπηρεσίες τοῦ Ἰδρύματος, δημιουργώντας ἀνεξάρτητη Διεύθυνση Οἰκονομικῶν Ὑπηρεσιῶν, Διεύθυνση Βιβλιοθήκης καὶ Γραφεῖο Δημοσίων Σχέσεων. Συνέστησε ἄμισθο Τεχνικὸ Συμβούλιο ἀπὸ διακεκριμένους Καθηγητὰς τοῦ ΕΜΠ καὶ τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἱδρύσε Ἀνώνυμη Ἑταιρεία διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τῆς Ἀκαδημίας.

Στελέχωσε τὶς Ὑπηρεσίες μὲ νέο προσωπικὸ ὥστε ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του νὰ διαθέτουν ἡ Διεύθυνση Διοικητικῶν Ὑπηρεσιῶν 15 ὑπαλλήλους, ἡ Διεύθυνση Οἰκονομικῶν Ὑπηρεσιῶν 11 καὶ τὸ Γραφεῖο Δημοσίων Σχέσεων 2.

Οἱ Διοικητικὲς Ὑπηρεσίες τῆς Ἀκαδημίας ἐξοπλίσθηκαν μὲ σύστημα συγχρόνων Ἡλεκτρονικῶν Ὑπολογιστῶν, μὲ φωτοαντιγραφικὰ μηχανήματα καὶ ἄλλες συσκευές, αὐτόματο ταχυδρομικὴ μηχανὴ καὶ ἐσωτερικὸ τηλεφωνικὸ δίκτυο μὲ ἐξωτερικὲς γραμμὲς πρὸς τὰ ἐρευνητικὰ Κέντρα.

Ἀποκατεστάθηκαν ἱκανοποιητικῶς οἱ φθορὰς τῆς ὀροφῆς τοῦ μεγάρου τῆς Ἀκαδημίας καὶ συντηρήθηκαν ἀπὸ εἰδικὸ καλλιτέχνη τὰ ἀετώματα καὶ οἱ ἐξωτερικὲς ἐπιγραφές.

Ἰδιαίτερη φροντίδα κατέβαλε γιὰ τὴ βελτίωση τοῦ κήπου τῆς Ἀκαδημίας. Ἀνακαίνισε, δέντροφύτευσε, ἐξασφάλισε αὐτόματο σύστημα ἀρδεύσεως, πλήρη φωτισμὸ καὶ βελτίωση τῆς περιφράξεως γιὰ τὴν ἀποφυγὴ εἰσόδου κακοποιῶν στοιχείων καὶ ναρκομανῶν.

Ἔργο πνοῆς ὅμως γιὰ τὸν Θεοχάρη ἦταν ἡ δημιουργία καὶ ὀργάνωση τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἀκαδημίας («Ἰωάννης Συκουτρῆς»), τὴν ὁποίαν ἐγκατέστησε στοὺς ὑπογίους χώρους τοῦ Ἰδρύματος, ὅπου ἐπὶ 10ετίες φιλοξενοῦνταν τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους τὰ ὁποῖα μεταφέρθηκαν σὲ ἄλλα κτίρια, μὲ τὴ φροντίδα τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Κωνσταντίνου Δεσποτοπούλου, ἐπὶ Κυβερνήσεως Ξενοφώντος Ζολώτα.

Μὲ προγραμματισμὸ ἀναδιοργάνωσε τοὺς χώρους, κατέγραψε τὸ ὕλικὸ μὲ ἐπιστημονικὲς μεθόδους καὶ συντήρησε ἡμικατεστραμμένα πολύτιμα βιβλία, ποὺ δωρήθηκαν ἀπὸ Ἀκαδημαϊκοὺς καὶ εὐεργέτας τοῦ Ἰδρύματος, σὲ συνεργασία μετὰ τοῦ μοναδικοῦ εἰς τὴν χώρα μας συνεργείου ἀποκαταστάσεως δημοσιευμάτων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἀγοράσθηκε τότε («ὕπολογιστὴρ»), ὅπως ἀποκαλοῦσε ἐκεῖνος τοὺς Ἡλεκτρονικοὺς ὑπολογιστὲς καὶ ἄρχισε ἡ καταλογογράφηση.

Ἡ βιβλιοθήκη σήμερα περιλαμβάνει 43.000 πρωτότυπες ἐγγραφές στὸν ἡλεκτρονικὸ κατάλογο καὶ ἐμπλουτίζεται συνεχῶς. Συνδέεται μὲ τὸ Κέντρο Ἡλεκτρονικῶν Ὑπολογιστῶν τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἐπιτρέπει τὴν ἄμεσο σύνδεση τῶν Ἐρευνητικῶν Κέντρων μὲ τὴ βιβλιοθήκη, γιὰ νὰ ἀξιοποιεῖται τὸ καταχωρημένο ὕλικὸ πληροφόρησης. Συνδέεται ἐπίσης μὲ Κέντρα Πληροφοριακὰ στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ ἐξωτερικόν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο παρακολουθεῖ ὅλα τὰ διεθνῇ πρότυπα βιβλιογραφικῆς καὶ βιβλιοθηκονομικῆς ἐπεξεργασίας, δηλαδὴ ὑποστηρίζει πλήρως τὸ *fortam animati*, ποὺ υἱοθετήθηκε ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωσι. Τὴν ἀνοιξὴ τοῦ 1993, ἔγιναν τὰ ἐπίσημα ἐγκαίνια τῆς βιβλιοθήκης.

Μὲ πρωτοβουλία τοῦ Περικλῆ Θεοχάρη, 196 ἀρχαῖα ἀντικείμενα, μεταξὺ τῶν ὁποίων πολλὰ Κυκλαδικὰ εἰδώλια ἐκ τῆς συλλογῆς Εἰρήνης Ἀλιβιζάτου παραχωρήθηκαν ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν πρὸς τὸ Μουσεῖο Κυκλαδικῆς Τέχνης, τοῦ ἰδρύματος Νικολάου Γουλανδρῆ, ἐπὶ δανεισμῷ. Κατόπιν συνεργασίας μὲ τὴν πρόεδρο τοῦ Μουσείου ἐρίτιμον κυρία Ντόλυ Γουλανδρῆ, τοποθετήθηκαν σὲ δύο αἴθουσες τοῦ Μουσείου, ποὺ εὐγενῶς προσφέρθηκαν.

Ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον ἐπέδειξε ὁ Περικλῆς Θεοχάρης γιὰ τὰ θέματα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Συνεργάστηκε μὲ τὸ Ἰνστιτοῦτο Ἐπεξεργασίας Λόγου καὶ προσκόμισε στὸ Κέντρο Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τὸ ἐρευνητικὸ πρόγραμμα «ΔΙΑΛΟΓΟΣ». Παράλληλα ὀργάνωσε ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐρευνῶν τῆς Ἀκαδημίας τὴν κατασκευὴ ἐιδικῆς φωνητικῆς γραμ-

ματοσειρές, για τις ανάγκες του 'Ιστορικού Λεξικού. 'Ακολούθως έπεξεργάστηκε τὸ πρόγραμμα «ΑΜΗΤΟΣ», τὸ ὁποῖο χρηματοδοτήθηκε ἀπὸ τὸ δεύτερο Κοινοτικό πλαίσιο στηρίξεως μὲ τὸ ποσὸ τῶν 150 ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

Εἶχε τὴ χαρὰ νὰ δεῖ ὀλοκληρωμένα τὰ δύο προγράμματα. Αὐτὸ ἦταν τὸ κύκνειο ἄσμα τοῦ μεγάλου Ἑλληνα ὁραματιστῆ.

Μὲ εὐγνωμοσύνη αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη νὰ ἀναφέρω τὴν ἀνεκτίμητη συμβολή του στὴν προσπάθεια τῆς Τάξεως τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ Ἰδρύματος Ἰατροβιολογικῶν Ἑρευνῶν. Χωρὶς τὴν καθημερινή συνεργασία μαζὶ του ἡ προώθηση τοῦ ἔργου θὰ ἦταν ἀνέφικτη.

Τελευταία ἡμέρα ποὺ τίμησε μὲ τὴν παρουσία του τὸ γεραρὸ αὐτὸ βῆμα, ἦταν ἡ συνεδρία τῆς 3ης Ἰουνίου τοῦ 1999, ὅταν ἐπὶ 20 λεπτά παρουσίασε ἀνακοίνωση τῆς κυρίας Τουρπαλῆ καὶ τοῦ κυρίου Χρήστου Ζερεφοῦ μὲ τίτλο «Μελέτη τῶν διαταραχῶν τῆς κατακόρυφης καὶ ὀριζοντίας κατανομῆς τοῦ Ὁζοντος σχετιζομένων μὲ τὸ φαινόμενο El Nino κατὰ τὸ χειμῶνα 1997-1998».

Δὲν ἔμοιαζε μὲ τὸν εἰκονιζόμενο Θεοχάρη στὴ διαφάνεια. Οἱ ἀλλεπάλληλες προσβολές τῆς υἱείας του τὸν εἶχαν καταβάλει σωματικά. Εἶχαν ὅμως ἀφήσει ἀλώβητα τὴν ἀκατάβλητη ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα του. Ἐπὶ 20 λεπτά ὄρθιος καὶ εὐθυτενής, ἀγωνιζόταν νὰ ἐπιτελέσει τὴν ἀποστολὴ του, νὰ παρουσιάσει σωστὰ τὴν ἀνακοίνωση ὥπως ἔπραξε πάντοτε κατὰ τὴν μακρὰ θητεία του στὴν Ἀκαδημία, καὶ τὸ κατόρθωσε.

Τελευταία ἐπιθυμία του ἦταν ἡ οἰκογένειά του νὰ ἐπιμεληθεῖ γιὰ τὴν ἔδρευση κοινωφελοῦς Ἰδρύματος στὸ ὄνομά του, διαθέτοντας τὴν περιουσία του σ' αὐτό, μὲ σκοπὸ τὴν προώθηση τῆς Ἐπιστήμης.

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Αὐτὸς ἦταν ὁ Περικλῆς Θεοχάρης, χριστιανός, ἐνάρετος, θερμὸς πατριώτης, ἥρωας στὰ πεδία τῶν μαχῶν γιὰ τὴν σωτηρία τῆς πατρίδος, ἀκάματος ἐρευνητής, διδάσκαλος καὶ ὁργανωτής, μὲ μεγάλη ἐγκυκλοπαιδικὴ καὶ κλασικὴ μόρφωση. Δὲν διστάζω νὰ τὸν ἀποκαλέσω μεγάλο ἄνδρα καὶ παράδειγμα πρὸς μίμηση. Τὸ ὄνειρο τῆς ζωῆς του, ποὺ ἦταν ἡ δημοσίευση χιλίων ἐρευνητικῶν ἐργασιῶν του, δὲν τὸ πραγματοποιοῦσε. Σταμάτησε στὴς 965 λόγῳ τῆς ἀποχωρήσεώς του ἀπὸ τὴν ζωή.

Τὸ πολύμορφο ὅμως καὶ πολύτιμο αὐτὸ ἔργο του θὰ καταστήσει τὴν μνήμη του αἰώνια.

Τὸν ἐπιστήμονα καὶ ἐρευνητὴ Θεοχάρη θὰ παρουσιάσει ὁ κ. Ἀντώνιος Κουνάδης, συνάδελφός του στὸ Ἐθνικὸ Μετσόβιο Πολυτεχνεῖο.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ κ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΚΟΥΝΑΔΗ

Πλησιάζουν δύο χρόνια από τότε που έφυγε από κοντά μας ένας παγκοσμίου έμβελειας, άκαταπόνητος έρευνητής τής Μηχανικής, ένας έμπνευσμένος ακαδημαϊκός διδάσκαλος, ένα επίλεκτο μέλος τής 'Ακαδημίας 'Αθηνών και ξένων 'Ακαδημιών, Πρύτανης του ΕΜΠ και πρωτεργάτης τής νεώτερης ιστορίας του 'Ιδρύματος αυτού, ο Περικλής Θεοχάρης, ένας ήρωας του 'Αλβανικού 'Επους, όπως προανέφερε ο διακεκριμένος 'Ακαδημαϊκός κ. Γ. Σκαλκιάς.

Κύριε 'Υπουργέ τής 'Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων,
Κύριε πρώην Πρωθυπουργέ,
Σεβασμιώτατε κ. Πρόεδρε,
κύριοι Πρυτάνεις,
κυρία και κύριοι 'Ακαδημαϊκοί,
κυρίες Τζένη και Μαρία Θεοχάρη,
έκλεκτοί προσκεκλημένοι,

'Αποτελεί για μένα ιδιαίτερη τιμή αλλά και ήθικo χρέος ως πρώην μαθητής του, αλλά και μετέπειτα, ως στενός συνεργάτης του επί είκοσι χρόνια στην 'Ελληνική 'Εταιρεία Θεωρητικής και 'Εφαρμοσμένης Μηχανικής, να αναφερθώ συνοπτικά στο όγκωδες και πρωτοποριακό έρευνητικό του έργο και να σκιαγραφήσω την πολύπλευρη προσωπικότητά του ως εξέχοντος διδασκάλου, κορυφαίου έρευνητού, αλλά και Πρυτάνεως δύο φορές του ΕΜΠ.

'Ο Π. Θεοχάρης, γόνος ιστορικής οικογένειας από τὰ ήρωικά Καλάβρυτα, γιός του στρατηγού Σταύρου Θεοχάρη, ακολούθησε αρχικώς στρατιωτική σταδιοδρομία. Τριτοετής εύελπς τὸ 1940 βρέθηκε στὸ μέτωπο τοῦ 'Ελληνοϊταλικοῦ Πολέμου, ὅπου διακρίθηκε γιὰ τὰ ἀνδραγαθήματά του. Τὸ 1948 ἀπεφοίτησε πρῶτος ἀπὸ τὴν Σχολὴ τῶν Μηχανολόγων/'Ηλεκτρολόγων τοῦ ΕΜΠ, μὲ τὸν μεγαλύτερο βαθμὸ ἀπὸ ὅλους τοὺς σπουδαστὲς ὅλων τῶν Σχολῶν καὶ τάξεων. 'Ακολούθησε μεταπτυχιακὲς σπουδὲς ὡς ὑπότροφος ἀρχικῶς στὸ Τεχνολογικὸ 'Ινστιτοῦτο τῆς Μασσαχουσέτης καὶ ἀκολούθως στὸ Πανεπιστήμιο τῶν Βρυξελλῶν ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἔλαβε τὸ 1953 τὸ διδακτορικὸ του δίπλωμα μὲ τὴν ὑψηλότερη δυνατὴ διάκριση. 'Αντικείμενο τῆς διατριβῆς του ἦταν ὁ προσδιορισμὸς μέσῳ ἀναλυτικῶν καὶ πειραματικῶν μεθόδων τῆς ἐντατικῆς καταστάσεως ἐπιπέδων διατρήτων μὲ κυκλικὲς ὁπὲς ἐλασμάτων ὑποκειμένων εἰς ἐφελκυσμόν. 'Ο 'Επίτιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Βρυξελλῶν Louis Baes, ποὺ ὑπῆρξε ἐπιβλέπων τῆς ἐναισίσιμου διατριβῆς του, ἔγραφε στὴν

εἰσηγητική του ἔκθεση: 'Ο Π. Θεοχάρης συνδυάζει κατ' ἐξαίρετον τρόπον μεταξὺ ἄλλων: α) ἀναμφισβήτητον βαθεῖαν γνῶσιν τῆς μαθηματικῆς Θεωρίας τῆς Ἐλαστικότητος καὶ τῶν συγχρόνων πειραματικῶν μεθόδων φωτοελαστικότητος, β) σπανίαν ἱκανότητα συνδυασμοῦ θεωρητικῶν καὶ πειραματικῶν γνώσεων ὁδηγουσῶν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν νέων νόμων, γ) τελείαν ἐπιστημονικὴν ἐντιμότητα εἰς τὴν κριτικὴν τῶν συγγραφέων, δ) γενικὴν πνευματικὴν μόρφωσιν. Ἐν κατακλείδι δὲ τῆς ἐκθέσεώς του ἔκανε τὴν πρόβλεψιν ὅτι ὁ Π. Θ. θὰ περιποιήσῃ μεγάλην τιμὴν εἰς τὴν χώραν του. Καὶ δὲν διαψεύσθηκε!

Ἐνα χρόνον ἀργότερα, τὸ 1954, μετὰ ἀπὸ ὑποτροφία τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, ἐργάσθηκε ἐρευνητικὰ στὸ Πανεπιστήμιον τῆς Σορβόνης, ὅπου ἀνακηρύχθηκε διδάκτωρ καὶ τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν μὲ ὑψηλὴ διάκριση.

Τὸ 1957, μετὰ ἀπὸ ὑποτροφία τῆς Ἐθνικῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἐρευνητικοῦ Συμβουλίου τῶν ΗΠΑ, διετέλεσε ἐπισκέπτης ἐρευνητῆς στὸ Τεχνολογικὸ Ἰνστιτοῦτο τοῦ Illinois, ἐνῶ κατὰ τὰ ἔτη 1958-1959 ὑπῆρξε ἐπισκέπτης Ἐπικ. Καθηγητῆς στὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Brown. Τὸ 1960 ἐξελέγη Καθηγητῆς καὶ Διευθυντῆς τοῦ Ἐργαστηρίου Ἀντοχῆς τῶν Ὑλικῶν τοῦ ΕΜΠ. Μετὰ ἀπὸ πρόσκληση τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως ἐργάσθηκε ὡς ἐπισκέπτης ἐρευνητῆς τὰ καλοκαίρια τοῦ 1961 καὶ 1962 στὸ Κεντρικὸ Ἐργαστήριον τοῦ Ὑπουργείου Δημοσίων Ἔργων στὸ Παρίσι. Τὸ 1963 διορίσθηκε ἐπισκέπτης Καθηγητῆς στὸ Τμῆμα Μηχανολόγων τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πενσυλβανίας τῶν ΗΠΑ, τὸ φθινόπωρον τοῦ 1965 προσκλήθηκε ὡς ἐπισκέπτης ἐρευνητῆς στὸ γνωστὸ Ἰνστιτοῦτο τοῦ Ἑρνστ Μάχ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Freiburg τῆς Γερμανίας, τὸ 1968 ἐξελέγη τακτικὸς Καθηγητῆς στὴν ἑδρὰ τῆς Μηχανικῆς τοῦ ΕΜΠ, τὸ δὲ 1970 προσκλήθηκε ὡς Πρόεδρος ἐπισκέπτης Καθηγητῆς στὸ Τμῆμα Πολυμερῶν τοῦ Τεχνολογικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Μασσαχουσέτης, ὅπου ἔδωσε σειρὰ διαλέξεων γιὰ σύνθετα ὑλικά, τὰ ὁποῖα ἐξακολουθοῦν καὶ σήμερα νὰ ἀποτελοῦν διεθνῶς ἀντικείμενον ἐρευνας αἰχμῆς.

Ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς του ὡς Καθηγητοῦ στὸ ΕΜΠ ἐγκαινίασε μία νέα περίοδο στὰ ἐρευνητικὰ μας πράγματα: Μὲ σπάνια θεωρητικὴ καὶ πειραματικὴ ἐγκράτεια, ἀσυνήθη αὐτοπεποίθησις καὶ ἐπιστημονικὴ διαίσθησις, μὲ μεγάλη αὐτοπειθαρχία καὶ αὐστηρότητα γιὰ τὸν ἑαυτό του, ὀξύνους, ὑπομονετικὸς, ἐπίμονος καὶ ἐργατικὸς στὸ ἔπακρον, συνεδύαξε στὸ πρόσωπό του ἐξέχουσες ἀρετὲς ἐνὸς σπάνιου τύπου ἐρευνητοῦ. Ἀρετὲς, οἱ ὁποῖες τοῦ ἐπέτρεπαν νὰ διεισδύει στὶς πλέον ἀπόκρυφες νομοτέλειες ποὺ διέπουν τὴν συμπεριφορὰ τῶν ὑλικῶν.

Ἀρκετὲς φορὲς ὁ ὁμιλῶν εἶχε τὴν τύχη νὰ δεῖ ἓνα ἐνθουσιώδη, σὰν μικρὸ παιδί Θεοχάρη, ἓνα Θεοχάρη κυριολεκτικὰ συνεπαρμένον ἀπὸ τὴν μαγεία τῆς ἐξερευνήσεως τοῦ ἀγνώστου, ἓνα Θεοχάρη ἀντιλαμβανόμενον πλήρως τίς δυσχέρειες τοῦ προβλή-

ματός του αλλά και δυνάμενο να διακρίνει με την όξυμμένη έρευνητική του διαίσθηση τὸ θαμπὸ καὶ μακρινὸ φῶς ποὺ τοῦ ἔδινε ἐλπίδες νὰ συνεχίζει τὴν ἔρευνά του. Ἐνίοτε ἀμφέβαλλε γιὰ τὴν προϋπάρχουσα γνώση, καὶ ἄρχιζε νὰ σκάβει ἀπὸ τὴν ἀρχή, προχωρώντας βαθιὰ μέχρι νὰ βρεῖ στερεὸ ἔδαφος γιὰ νὰ θεμελιώσει γερὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ τὴν θεωρία του. Θεωρία τὴν ὁποία μετὰ τὴν ἰδιαίτερη μαθηματικὴ καὶ ἐργαστηριακὴ ἐγκράτειά του μποροῦσε νὰ θέτει εὐκόλα σὲ πειραματικὸ ἔλεγχο. Κάποτε μάλιστα τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν του τὸν ἀπογοήτευαν ἀλλὰ δὲν ἐγκατέλειπε τὴν ἀνιδιοτελεῖ πάντοτε καὶ πείσμονα ἐρευνητικὴ του προσπάθεια, συνεχίζοντάς τὴν με μεθοδικότητα καὶ ὑπομονή, ὅσο κοπιώδης κι ἂν ἦταν ἀλλὰ συχνὰ καὶ με ἐνθουσιασμό ποὺ ἀπέρρεε ἀπὸ μιὰ ἐσωτερικὴ παρόρμηση καὶ ἀκράδαντη πίστη του γιὰ τὴν εὐτυχὴ κατάληξη τοῦ ἐγχειρήματός του. Ἐγχειρήματος θεωρουμένου κατ' αὐτὸν ὅτι ἀποτελεῖ ἐκπλήρωση μιᾶς ἱερῆς ἀποστολῆς. Αὐτὸ ἄλλωστε εἶναι τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀληθινοῦ ἐρευνητοῦ ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἡ συμβολὴ του στὴν ἀναζήτησι τῆς ἀλήθειας καὶ στὴν προαγωγὴ τῆς ἐπιστημονικῆς σκέψεως.

Γιὰ τὸ ἐρευνητικὸ ἔργο ἔλαβε κατὰ καιροὺς πολλὰ διεθνῇ βραβεῖα καὶ ἔτυχε πολλῶν σημαντικῶν διακρίσεων. Τὸ 1971 ἔλαβε τὸ Ἐμπειρίκιο Βραβεῖο γιὰ τὴν συμβολὴ του στὴν ἐπιστῆμὴ τῆς Μηχανικῆς, τὸ 1974 τὸ Βραβεῖο Bernard Hall τοῦ Ἰνστιτούτου Μηχανολόγων Μηχανικῶν τῆς Μ. Βρετανίας γιὰ τὴν καλύτερὴ ἐρευνητικὴ ἐργασία τῆς χρονιάς αὐτῆς, τὸ δὲ 1980 ἔλαβε τὸ βραβεῖο Aurel Vlaicu τῆς Ἑθνικῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν καὶ Τεχνῶν τῆς Ρουμανίας.

Ἡ γενικότερη πολὺπλευρὴ προσφορά του βραβεύθηκε μετὰ ἐξαιρετες διακρίσεις. Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1971 ἐξελέγη μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας διετέλεσε Πρόεδρος τὸ 1982 καὶ Γ. Γραμματέας τὴν πενταετία 1989-1994. Τὸ 1975 ἐξελέγη Ἐνὸς Ἑταῖρος τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν καὶ Τεχνῶν τῆς Σερβίας καὶ τὸ 1976 τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν. Τὸ 1978 διορίσθηκε Πρόεδρος τοῦ Ἑθνικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν Ἐκθεσὴ τῶν Ἑλληνικῶν Ἀρχαιοτήτων στὸ Παρίσι, Νέα Ὑόρκη καὶ Μόσχα ὑπὸ τὴν ἰδιότητα δὲ αὐτὴ ἐπενόησε πρωτότυπον τρόπον γιὰ τὴν ἀσφαλῆ μεταφορὰ τους. Ἀπὸ τὸ 1980 ἦταν Ἑθνικὸς Ἐκπρόσωπος στὸ Διεθνὲς Συμβούλιον Ἐπιστημονικῶν Ἑνώσεων ICSU. Τὸ 1982 ἐξελέγη Ἐπίτιμος Ἑταῖρος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν. Τὸ ἴδιον ἔτος ἐξελέγη Ἐνὸς Ἑταῖρος τῆς Ἀκαδημίας «Tiberina» τῆς Ἰταλίας, τὸ δὲ 1987 τῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας Μηχανικῶν τῆς Μ. Βρετανίας. Τὸ 1988 ὑπῆρξε ἰδρυτικὸ μέλος καὶ μέλος τοῦ Δ. Σ. τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν (Academia Europaea), τῆς ὁποίας διετέλεσε καὶ μέλος τῆς Συγκλήτου της κατὰ τὴν πρώτην τριετίαν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της. Τὸ 1990 οἱ Ἑλληνικαὶ Ἑταιρεῖες Ὑπολογιστικῆς Μηχανικῆς καὶ Πολυμερῶν τὸν ἀνεκήρυξαν Ἐπίτιμον Μέλος τους. Ὑπῆρξε ἐπίσης ἰδρυτικὸ μέλος, ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν

Πρόεδρος και τὸ 1997 Ἐπίτιμος Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας Θεωρητικῆς καὶ Ἐφαρμοσμένης Μηχανικῆς (Ε.Ε.Θ.Ε.Μ.). Οἱ Πολυτεχνικὲς Σχολὲς τοῦ Ἀριστοτέλειου Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου τῆς Θράκης τὸν ἔχουν ἀναγορεύσει Ἐπίτιμο Διδάκτορα.

Ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία τιμήθηκε μὲ τὰ ἀκόλουθα παράσημα: Ὡς τριτοετὴς εὐελπὶς κατὰ τὸν πόλεμο τοῦ 1940-1941 παρασημοφορήθηκε μὲ τὸ Χρυσὸ Ἀριστεῖο Ἀνδρείας καὶ ἀκολούθως μὲ τὸν Ἀργυρὸ Σταυρὸ μὲ ξίφη τοῦ Γεωργίου τοῦ Α', τὸ Μετάλλιο ἐξαιρέτων Πράξεων, τὸ Μετάλλιο τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ Πολέμου καὶ τὸν Πολεμικὸ Σταυρὸ Γ' τάξεως. Γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ του δραστηριότητα τιμήθηκε μὲ τὸν Χρυσὸ Σταυρὸ τοῦ Γεωργίου τοῦ Α', τὸν Ταξιάρχη τοῦ Φοίνικος καὶ λίγο πρὸ τῆς ἐκδημίας του μὲ τὸν Ἀνώτερο Ταξιάρχη τοῦ Τάγματος τῆς Τιμῆς, διάκριση ἀσυνήθη γιὰ ἀκαδημαϊκὸ διδάσκαλο. Ἐξ ἄλλου καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βαρθολομαῖος τοῦ ἀπένευμε τὴν ὑψηλὴ διάκριση τοῦ Ὁφφικίου τοῦ «Ἀρχοντος Καστρινσίου» τοῦ Πατριαρχείου Κων/πόλεως.

Ὁ Π. Θεοχάρης, ἄνθρωπος προικισμένος μὲ ἰδιαίτερα ὀργανωτικὰ καὶ διοικητικὰ προσόντα, ὀργάνωσε ὡς Καθηγητὴς ἐξ ὑπαρχῆς ἓνα ἐκ τῶν πλέον ζηλευτῶν στὸν κόσμον ἐργαστηρίων Μηχανικῆς, τὸ ὁποῖο μὲ ἀπόφαση τῆς Συγκλήτου τοῦ ΕΜΠ φέρει τὸ ὄνομά του γραμμένο σὲ ἐπίτοιχη πλάκα, ἐνῶ ἐπικεῖται καὶ ἡ τοποθέτηση τῆς προτομῆς του. Ὡς Πρύτανης τοῦ ΕΜΠ συνέβαλε στὸν ἐκσυγχρονισμό τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ του προγράμματος μὲ τὴν καθιέρωση τῶν ἐξαμηνίων καὶ στὴν ἀποφασιστικὴ προώθηση τῶν ἔργων τῆς Πολυτεχνείουπόλεως στοῦ Ζωγράφου. Τὸ 1989 ὡς Γ. Γραμματέας τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας ἐπικεφαλῆς γιὰ μία 4ετία στὴν Γεν. Γραμματεία Ἑρευνας καὶ Τεχνολογίας τοῦ Ὑπουργείου αὐτοῦ συνέβαλε στὴν ἀναδιάρθρωση τῶν διευθύνσεων τῆς Γραμματείας, στὴν ἀξιοκρατικὴ στελέχωσή της, στὴν ταχύτερη καὶ ἀδιάβλητη κρίση ἐρευνητικῶν προγραμμάτων ἀλλὰ καὶ ἐπενδυτικῶν προτάσεων ζωτικῆς σημασίας γιὰ τὴν τεχνολογικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη τῆς χώρας. Ἐπίσης συνέβαλε στὴν ἐνίσχυση τῶν ὑπαγομένων στὴν ΓΓΕΤ Ἑρευνητικῶν Κέντρων, στὴν καλύτερη δυνατὴ ἐπιστημονικὴ ἐκπροσώπηση τῆς χώρας στὶς Βρυξέλλες, καὶ κυριότατα στὴν ἀπορρόφηση ἀπὸ τὴν χώρα μας σημαντικῶν κοινοτικῶν πόρων γιὰ τὴν προώθηση τῆς Ἑρευνας καὶ τῆς Τεχνολογίας.

Ἀξιέπαινες ὑπηρεσίες ἐπίσης προσέφερε ὡς ὑπηρεσιακὸς Ὑφυπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὁργανισμῶν στὴν δύσκολη περίοδο τῆς Μεταπολίτευσης κατὰ τὴν ὁποία ἡ ἀναταραχὴ στὸ χῶρο τῶν ΑΕΙ βρισκόταν σὲ ἔξαρση.

Ὁ Π. Θεοχάρης, ἐκτὸς τοῦ προαναφερθέντος ἐπιστημονικοῦ ἔργου του στὴν περιοχὴ τῆς Μηχανικῆς καὶ τῶν Ἐφαρμοσμένων Μαθηματικῶν, παρουσίασε κατὰ

καιρούς στην 'Ακαδημία 'Αθηνῶν σημαντικές μελέτες για την 'Ελληνική 'Επιστήμη κατά τους 'Αρχαίους και Βυζαντινούς χρόνους, αλλά και μελέτες καθαρώς ιστορικού περιεχομένου. 'Ενδεικτικῶς ἀναφέρω μερικές ἀπὸ τὶς τελευταῖες ἀνακοινώσεις του.

— 'Ο Πλάτων, πατὴρ τῆς ἐπιστήμης τοῦ περιβάλλοντος.

— Χρονολόγηση δύο 'Ελληνικῶν Πυραμιδοειδῶν Κτισμάτων Λαξευμένων Μεγάλιθων διὰ τῆς μεθόδου τῆς θερμοφωταύγειας.

— Αἱ Πυραμίδες τῆς 'Αργολίδος, ἡ χρονολόγηση καὶ ἡ σημασία των.

— Συγγένειαι μετὰ τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς καὶ Συγχρόνου Φυσικῆς 'Επιστήμης. 'Απὸ τὴν δεύτερη κατηγορία τῶν ιστορικῶν μελετῶν ἀναφέρω ἐνδεικτικῶς τὶς ἀκόλουθες ἀνακοινώσεις του στὴν 'Ακαδημία 'Αθηνῶν.

— 'Η ἐπίδραση τῆς ἐξαπλώσεως τῶν Μακεδόνων εἰς 'Ασίαν ἐπὶ τῶν ἐντοπίων πολιτιστικῶν τάσεων τῆς Νοτιανατολικῆς 'Ασίας.

— Τὸ Μουσεῖο τῆς 'Αλεξανδρείας: Τὸ πρῶτο 'Ελληνικὸ 'Ερευνητικὸ Κέντρο.

— Σκέψεις ἐπὶ τῆς 'Επετείου τῆς 'Αλώσεως τῆς Πόλης.

'Η τελευταία ἀνακοινώσή του καθίσταται ἐπικαιρὴ σήμερα, 29 Μαΐου ἡμέρα Τρίτη, ἀποφράδα ἡμέρα γιὰ τὸν 'Ελληνισμό καὶ τὴν ἱστορικὴ του μνήμη.

'Ο Π. Θεοχάρης, ἐπικεφαλῆς τοῦ Κέντρου Θεωρητικῆς καὶ 'Εφαρμοσμένης Μηχανικῆς τῆς 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν, συνέχισε ἀδιάκοπα καὶ ἀθόρυβα τὴν παραγωγὴν ἐρευνητικοῦ ἔργου, ἀσχοληθεὶς τὰ τελευταῖα χρόνια μὲ τὴν προχωρημένη περιοχὴ τῆς ὁμογενοποιήσεως, ἡ ὁποία συμβάλλει στὸ βέλτιστο σχεδιασμὸ τῶν κατασκευῶν. Χαρακτηριστικὸ εἶναι ὅτι ἀπὸ τῆς ἀποχωρήσεώς του ἀπὸ τὸ ΕΜΠ τὸ 1989 μέχρι τῆς ἐκδημίας του, τὸν Σεπτέμβρη τοῦ 1999, ἐξεπόνησε 150 περίπου ἐργασίες, εὐρισκόμενος σύμφωνα μὲ τὴν Διεθνή 'Επιθεώρηση Μηχανικῆς γιὰ πολλὰ χρόνια μετὰ τῶν δυὸ-τριῶν πρώτων ἐρευνητῶν ἀπὸ πλευρᾶς ἀριθμοῦ δημοσιεύσεων ἐτησίως. 'Ενας διακεκριμένος 'Αμερικανὸς ἐρευνητής, μέλος τῆς 'Αμερικανικῆς 'Ακαδημίας Μηχανικῶν, ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Stanford, Κάρολος Steele, ἐκδότης τοῦ ἑγκριτοῦ διεθνοῦς περιοδικοῦ «International Journal of Solids and Structures» ἔγραψε κάποτε στὸν ὁμιλοῦντα:

'Η σημαντικὴ 'Ελληνικὴ συμβολὴ στὴν Μηχανικὴ τὰ τελευταῖα 20 χρόνια φέρει τὴν ὑπογραφή: Π. Θεοχάρης.

'Η Σύγκλητος τοῦ Ε. Μ. Πολυτεχνείου, στὰ πλαίσια μιᾶς λαμπρῆς ἐκδήλωσης γιὰ τὸν 'Ομότιμο Καθηγητὴ καὶ 'Ακαδημαϊκὸ Π. Θεοχάρη, ἐξέδωσε πρὸ βετίας ἕναν τιμητικὸ τόμο μὲ πολλὰς πρωτότυπες ἐργασίες διακεκριμένων ὁμοτέχνων του τῆς Διεθνοῦς 'Επιστημονικῆς Κοινότητος, σὲ ἀναγνώριση τῆς καθόλου συμβολῆς του στὴ διδασκαλίαν καὶ ἰδιαίτερα στὴν προώθηση διεθνῶς τῆς Θεωρητικῆς καὶ 'Εφαρμοσμένης Μηχανικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς προσφορᾶς του στὸ ΕΜΠ καὶ τὴν 'Ελληνικὴ

Κοινωνία γενικότερα. Ἀπὸ τὸν πρόλογο τοῦ τιμητικοῦ αὐτοῦ τόμου ἀποσπῶ τὰ ἐξῆς: «Ὁ Περικλῆς Θεοχάρης μὲ τὸ ὀγκῶδες καὶ ὑψηλῆς ποιότητος Θεωρητικὸ καὶ Πειραματικὸ ἔργο του ἔθεσε ἀνεξίτηλη τὴν σφραγίδα του στὸ διεθνὲς στερέωμα τῆς εὐρύτερης περιοχῆς τῆς Μηχανικῆς. Μὲ τὴν ἐρευνητικὴ του σκαπάνη ἀνοιξε νέους δρόμους στὴ μαθηματικὴ περιοχὴ τῶν ἰδιαζουσῶν ὁλοκληρωτικῶν ἐξισώσεων, στὴν πειραματικὴ ἀντοχὴ τῶν ὕλικῶν μὲ ἰδιαίτερη συμβολὴ στὴ θεωρία τῶν καυστικῶν, στὴ διάδοση ρωγμῶν, στὴ Μηχανικὴ τῆς Θραύσεως, στὴν εὕρεση νέων ἀκριβέστερων κριτηρίων θραύσεως, στὴ μηχανικὴ συμπεριφορὰ συνθέτων ὕλικῶν καὶ πολυμερῶν». Ἐχει ἐκπονήσει 960 ἐργασίες, δημοσιευθεῖσες στὰ πλέον ἔγκριτα διεθνοῦς κυκλοφορίας ἐρευνητικὰ περιοδικὰ, ἐργασίες, εὐρισκόμενες πάντοτε στὴν πρώτη γραμμὴ τῆς διεθνοῦς ἐρευνας. Ἐχει συγγράψει, ἐπίσης, ἀριστὰ κεφάλαια σὲ ξένα συγγράμματα, καθὼς καὶ 10 μονογραφίες, μερικὲς τῶν ὁποίων ἔχουν μεταφρασθεῖ σὲ διάφορες ξένες γλῶσσες.

Ὁ Π. Θεοχάρης, αὐστηρὸς, ἐνίοτε σκληρὸς, ἀλλὰ δίκαιος δάσκαλος κατὰ τοὺς σπουδαστές του, ἐπιδέξιός στὴν παρουσίαση περίπλοκων καὶ δυσχερῶν θεμάτων κατὰ ἀπλὸ καὶ εὐχάριστο τρόπο, ἐκέρδιζε πάντοτε τὸ ἀκροατήριό του ποὺ ἦταν ἰδιαίτερα πυκνόν. Τὰ ἐξαίρετα ὀργανωτικὰ καὶ διοικητικὰ του προσόντα, ἡ συνέπεια, ὑπευθυνότητα καὶ ἀποφασιστικότητα, καὶ ἰδιαίτερα τὸ ηὔξημένο ἐπιστημονικὸ του κύρος καὶ ἡ μεγάλη διεθνὴς ἀναγνώρισή του συνέβαλαν καθοριστικὰ στὴν ἀνάδειξή του δύο φορὲς σὲ Πρύτανη τοῦ ΕΜΠ καὶ ἐν συνεχείᾳ σὲ Πρόεδρο τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Πολυτεχνείου Κρήτης.

Ἰδιαίτερα εὐαίσθητος σὲ θέματα νομιμότητος, διαφάνειας, εὐρυθμῆς λειτουργίας, πειθαρχίας καὶ ἀκαδημαϊκῆς τάξεως, σκληρὸς καὶ ἀνυποχώρητος σὲ θέματα ἀρχῶν ἦλθε —ὄχι σπανίως— σὲ σύγκρουση μὲ τὴν Πολιτικὴ ἡγεσίᾳ τοῦ τόπου γιὰ τὸ συμφέρον τῆς Παιδείας, ὑποστηρίζοντας σθεναρῶς τοὺς ἀκατάλυτους ἀκαδημαϊκοὺς θεσμοὺς ἀλλὰ καὶ ἐπιδιώκοντας τὸν οὐσιαστικὸ ἐκσυγχρονισμό τῶν Ἑλληνικῶν Πανεπιστημίων σύμφωνα μὲ τὰ διεθνῆ πρότυπα. Παρὰ τὰ σοβαρὰ πλήγματα, ποὺ δέχτηκαν τὰ ΑΕΙ τῆς χώρας μας μὲ τίς ἀλλεπάλληλες μεταρρυθμίσεις καὶ ἀντιμεταρρυθμίσεις, τὸ ΕΜΠ καὶ τότε ἀνθίστατο σθεναρῶς, διατηρώντας τὴν διεθνῶς ἀναγνωρισμένη περίοπτη θέσση του ὡς πρότυπου Ἀνώτατου Τεχνολογικοῦ Ἰδρύματος. Χαρακτηριστικὸ εἶναι ὅτι ἐπὶ τῆς Πρυτανείας τοῦ Π. Θ. λήφθηκε ἡ ἄκρως ὀδυνηρὴ ἀλλὰ ἀναγκαία ἀπόφαση γιὰ τὸ κλείσιμο τοῦ Ε.Μ.Π. ἐπὶ ἐξάμηνον. Μία γενναία, πράγματι ἀπόφαση σὲ μία περίοδο ἐντόνων φοιτητικῶν ταραχῶν, παρὰ τὴν ἰσχυρὴ ἀντίδραση τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Παιδείας, τοῦ Πρωθυπουργοῦ ἀλλὰ καὶ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων. Ἡ πλήρης δικαίωση τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς φάνηκε τὸ ἐπόμενο ἐξά-

μηνο κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου τὸ ΕΜΠ λειτούργησε ὑποδειγματικὰ ὕστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια, χωρὶς νὰ ἀπολεσθεῖ οὔτε μία ἡμέρα μαθημάτων.

Ὁ Π. Θεοχάρης, ἐκτὸς τῆς ἱστορικῆς οἰκογενειακῆς του καταγωγῆς, εἶχε τὸ προνόμιον νὰ δεῖ τὸ φῶς τῆς ζωῆς καὶ νὰ περάσει τὰ παιδικὰ καὶ νεανικά του χρόνια στὴν ἱστορικὴ περιοχὴ τῆς Ἀρχαίας Ἀγορᾶς τῶν Ἀθηνῶν, κάτω ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη. Βαθιὰ ἐπηρεασμένος ἀπὸ αὐτὲς τὶς καταβολές, ἀναδείχθηκε ἑνθερμος λάτρης τῆς ἱστορίας καὶ τῆς πολιτισμικῆς κληρονομιάς τοῦ πολυπαθοῦς αὐτοῦ τόπου, λίχνου τῶν ἐπιστημῶν, τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν. Αὐτὸ φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν ἐκδηλῆ ἐπιρροὴ ποὺ εἶχε στὴ σκέψιν του ἡ μέθοδος τῆς «κριτικῆς ἐμπειριοκρατίας» τοῦ Ἀριστοτέλη, τοῦ ὁποίου ὑπῆρξε βαθὺς μελετητής.

Πολλὲς φορές ὁ ὁμιλῶν εἶχε τὴν τύχην νὰ ἀπολαύσει ἓνα Θεοχάρη ἐκθέτοντα μὲ ἄκρατον ἐνθουσιασμόν τὰ ἐπιτεύγματα τοῦ ὑψιπετοῦς ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνεύματος, τὰ ὅποια ἐδῶ καὶ αἰῶνες ἔχουν προκαλέσει τὸν παγκόσμιον θαυμασμόν ἀπὸ ἀπόψεως συλλήψεως ἀλλὰ ἐνίοτε καὶ τρόπου ἐκτελέσεως. Πραγματικὸς ἱστοριοδίφης σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ὁδοιπορικὸν τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου μποροῦσε νὰ μιλάει μὲ θαυμασμὸν ἀτέλειωτες ὥρες, ἀναφερόμενος σὲ ἄγνωστες λεπτομέρειες γιὰ τὴν πολιτισμικὴ ἐπίδραση τῆς ἐκστρατείας του στὰ βάρη τῆς Ἀσίας, καὶ γενικότερα γιὰ τὸ ρηξικέλευστο κοσμοῖστορικὸν ἔργον τοῦ μεγάλου αὐτοῦ στρατηλάτη καὶ ὁραματιστῆ, ὁ ὁποῖος ἐπεχείρησε νὰ γεφυρώσει τὸ πνευματικὸ χάσμα τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας, συναδελφώνοντας πολιτικῶς τοὺς κόσμους τῶν δύο αὐτῶν γηραιῶν Ἠπειρῶν.

Ὁ Π. Θεοχάρης ἦταν ἰδιαίτερα ἀνήσυχος γιὰ τὴν βαθεῖαν καὶ πολὺπλευρην κρίσιν τοῦ σύγχρονου Ἑλληνισμοῦ. Ἡ ἀπεμπόληση αἰώνιων ἀξιών, ἡ χαλάρωσις τῶν ἠθῶν, ἡ ἐξασθένισις τῆς ἱστορικῆς μνήμης, ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τὴν παράδοσιν, τὰ συμπτώματα παρὰ κμῆς τοῦ πολιτικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ πνευματικοῦ μας βίου σὲ συνδυασμὸν μὲ τοὺς σοβαροὺς ἐξωτερικοὺς κινδύνους γιὰ τὴν χώρα μας, συνιστοῦσαν γι' αὐτὸν μία ζοφερὴ εἰκόνα γιὰ τὸ Ἕθνος μας, ἓνα Ἕθνος ποὺ ἐπορεύετο κατ' αὐτὸν χωρὶς πύξιν. Ἀποτελοῦσε βαθεῖαν πίστην του ὅτι ὁ μόνος τρόπος ἐπιβιώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους εἶναι ἡ ἐπιστροφὴ στὶς ρίζες τῆς Ἑλληνορθοδόξου παραδόσεως. Ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ αὐτὰς ἐστέρησαν τὸν Ἑλληνισμόν ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς ποὺ ἐσωρεύθησαν μέσα στοὺς αἰῶνες, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν δημιουργικὴν πνοήν, ἡ ὁποία θὰ τὸν βοηθοῦσε νὰ ἀξιοποιήσει τὶς τεράστιες δυνάμεις ποὺ διέθετε, μὲ τὶς ὁποῖες τόσες φορές κατὰ τὸ παρελθὸν ἐμεγαλοῦργησε. Μέσα σ' αὐτοὺς τοὺς θησαυροὺς ἐζέχουσα θέσιν θεωροῦσε ὅτι κατέχει ἀναμφίβολα ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, θεμελιακὸ στοιχεῖον τῆς ἐθνικῆς μας ὀντότητας ἀλλὰ καὶ τῆς παγκόσμιας διανόησης. Αὐτὸ ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ ὑψίστα «πιστεύω» τοῦ Π. Θεοχάρη, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε συμφιλίωθηκε μὲ τὴν γλωσσικὴ μεταρ-

ρύθμιση τοῦ 1977 καὶ τὴν ἔκτοτε φθίνουσα πορεία τῆς γλώσσας μας. "Ἐγγραφε πάντοτε στὴν ἀπλῇ καθαρεύουσα μὲ τοὺς γραμματικούς καὶ συντακτικούς κανόνες της, ποὺ γι' αὐτὸν ἀποτελοῦσαν μιὰ κομψὴ μαθηματικὴ νομοτέλεια. Ἦταν ἀντίθετος μὲ τὴν κατάργηση τοῦ παραδοσιακοῦ τονισμοῦ τῶν λέξεων, ὅπως καὶ ὁ Κορνῆλιος Καστοριάδης, ὁ Ὀδυσσεύς Ἐλύτης, ὁ θεατρικὸς συγγραφέας Εὐγένιος Ἰονέσκο, ἡ Ἑλληνίστρια ἀκαδημαϊκὸς Jacqueline de Romilly, ὁ Ἑλληνιστῆς Ἰσπανὸς Φεντερίκο Σαγκρέδο, ὁ τ. Ἀρχιεπίσκοπος Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς Ἰάκωβος καὶ πλεῖστοι ἄλλοι Ἕλληνες καὶ ξένοι κορυφαῖοι ἐκπρόσωποι τῶν ἐπιστημῶν, τῶν γραμμάτων καὶ τεχνῶν. Ὁ ἀκαδημαϊκὸς Κων/νος Τσάτσος ὑπεστήριζε στὸ βιβλίο του «Παιδεία καὶ Γλῶσσα» ὅτι οἱ γλῶσσες δὲν νομοθετοῦνται, ἐνῶ ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Νικηφόρος Βρεττάκος, ἔγραφε ὅτι τὸ θέμα τοῦ μονοτονικοῦ θὰ ἐπανεξετασθεῖ μελλοντικὰ καὶ ὅτι θὰ ἐπικρατήσουν σωφρονέστερες ἀπόψεις.

"Ὅσοι εἴχαμε τὴν ἀγαθὴ τύχη νὰ εἴμαστε μαθητές του θὰ στρέφουμε εὐγνώμονα τὴν σκέψη μας πρὸς αὐτόν, διατηρώντας πάντοτε ἄσβεστη στὴ μνήμη μας τὴν πολυλαπλῇ εὐεργετικὴ ἐπίδραση ποὺ ἄσκησε σ' ὅλους μας, ὡς ἐμπνευσμένος διδάσκαλος, κορυφαῖος ἐρευνητής, πνευματικὸς ἄνθρωπος καὶ ἐξέχων Ἕλλην. Ἡ ἐπίδραση αὐτὴ ἰδιαίτερα γιὰ τὸν ὁμιλοῦντα ὑπῆρξε καθοριστικὴ στὴν ἐπιστημονικὴ του ἀνέλιξη καὶ τὴν ἀνάδειξή του στὸ ὕπατο ἀξίωμα τῆς πνευματικῆς ἱεραρχίας.

Ὁ Π. Θεοχάρης ξεκίνησε τὸ ὁδοιπορικὸ του ὡς ἥρωας τοῦ Ἀλβανικοῦ Ἔπους, συνέχισε μὲ μία περίλαμπρη ἀκαδημαϊκὴ σταδιοδρομία γιὰ νὰ ἀναδειχθεῖ τέλος σὲ λάτρη τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰδεώδους, σ' ἓνα ἀληθινὸ ἱεροφάντη τῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ ἐξέχοντα πνευματικὸ ταγὸ τοῦ σύγχρονου Ἑλληνισμοῦ.